

Mami, kaj bi mi rada povedala?

mag. Katarina Kesič Dimic, prof. def.

(objavljeno v reviji *Otrok in družina*, oktober 2007)

Sporazumevanje je že od nekdaj popolnoma samoumeven del narave. Sporazumevajo se živali s svojim raznovrstnim oglašanjem, načini vedenja in z različnimi vonjavami. Z naravo komunicirajo tudi rastline z neskončnim spektrom barv in neverjetno domišljijo vzorcev. Ljudje, ki se imamo za superiorne nad vso naravo, pa imamo enkratno sposobnost sporazumevanja z besedami. In ravno zaradi uporabe besed najpogosteje prihaja do neljubih konfliktov in celo vojn. Ker beseda nima vedno enoznačnega pomena kot vzorec metuljevih kril, jo lahko razumemo v prenesenem ali sebi bolj dopadljivemu pomenu. Konflikti najpogosteje nastanejo med pripadniki različnih kultur, spolov ali starostnih skupin. Iste besede in isti izrazi ne pomenijo nujno istega sporočila Japoncu in Špancu, ženski in moškemu ali babici in vnučku.

Komunikacija se za otroka začne že v obdobju, ko je še globoko potopljen v varno okolje materine maternice. Otrok posluša govor svoje mame in sčasoma prepoznava različne tone in nianse njenega glasu, obenem pa tudi srčni utrip, ki spremlja njen govor. Tako še ne rojen prepoznava, da je govorno komuniciranje lahko prijetno ali pa stresno opravilo. Po rojstvu je komunikacija preko gibov s telesom zanj nekaj povsem naravnega in jo uporablja popolnoma spontano. Če ga pri tem početju ojačamo in ga naučimo znakovne komunikacije, lahko v veliki meri zmanjšamo njegove frustracije, ki bi jih sicer doživljal (npr. zaradi bolečine, žeje, lakote). Prav tako se zmanjšajo zadrege staršev, ker lažje razumejo potrebe svojega otroka.

Dojenčki okoli starosti pol leta že lahko razumejo veliko informacij, ki prihajajo od odraslih okoli njih. Ker je verbalno izražanje pri njih še nemogoče, le pasivno sprejemajo okolico. Njihov edini vokalni odziv je jok oziroma smeh. Ker se mišice v rokah ojačajo pred tistimi, ki sodelujejo pri oblikovanju govora, so dojenčki skoraj pol leta preden

dejansko spregovorijo, opremljeni za komunikacijo z znaki. Tako lahko dojenčke med šestim in sedmim mesecem starosti naučimo znakovnega jezika za dojenčke, kar omogoča predvsem izražanje osnovnih otrokovih potreb in prepreči nenehno ugibanje staršev o počutju otroka. V ZDA, kjer znakovni jezik za dojenčke uporablja že veliko družin, je dokazano, da ti otroci bolje izražajo svoje potrebe in želje, hitreje in učinkovitejše uporabljajo in razumejo govorni jezik in se kasneje lažje učijo tujih jezikov.

Če želimo z malčki voditi kvalitetno komunikacijo, moramo upoštevati kar nekaj zakonitosti dobre komunikacije. Starši so prvi in najmočnejši zgled svojemu otroku. Tako kot se bodo otroci naučili komunicirati doma, tako bodo nadaljevali tudi v vrtcu in šoli ter kasneje v odraslem obdobju. Nikoli se ne pogovarjamo z otrokom, če poleg gori prižgan televizor, proti kateremu z enim očesom še vedno pogledujemo, ali pa beremo časopis. Otrok bo dobil občutek, da ni najpomembnejši za vas v tistem trenutku. Prav tako je pomembno, da ste ob kočljivih temah z otrokom sami. Tako si boste tudi pridobili njegovo zaupanje. Med pogovorom vzdržujte stalen očesni stik, za kar se je potrebno usesti ali počepniti. Med poslušanjem otroka večkrat potrepljajte ali prikimajte, da se bo počutil poslušanega. Kadar mu dajete navodila, naj bodo le-ta jasna in kratka. Izogibajte se navodilom, ki vsebujejo tri ali več nalog. Če triletniku v isti sapi naročite, naj pospravi kocke v omaro, zloži ostale igrače na posteljo in privede psa iz svoje sobe, bo v silni zmedi storil le zadnje naročilo. Vse prepogosto se starši jezijo, da jih njihovi otroci ne poslušajo, v resnici pa le ne razumejo njihovih preobsežnih navodil. Poleg tega se morajo starši vprašati, če sami kvalitetno poslušajo svojega otroka, ko jim le-ta pripoveduje o dogodkih o vrtcu, ali le odsotno kimajo z glavo. Kvalitetna komunikacija se začne takoj po rojstvu in vedno zajema dve osebi: poslušalca in sprejemnika, ki se v tej dejavnosti ves čas izmenjujeta. Naložba v dobro komunikacijo se zagotovo obrestuje, saj tako otroci pridobijo na besednjaku, jasnem izražanju in hitrejšemu sklepanju. To pa so veščine, ki se še kako obrestujejo pri delu v šoli, sklepanju prijateljstev in kasneje v vsakodnevem življenju.